ଅଧ୍ୟକ୍ଷ, ଏ.ପି.ଏମ୍.ସି., ତାଲୁକା ଦାରୱା, ଜିଲ୍ଲା
ୟବତମାଲ, ମହାରାଷ୍ଟ୍ର

ବନାମ

ମଣିକାନ୍ତ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ଅକ୍ଟୋବର 11,1996

[କେ. ରାମାସ୍ୱାମୀ ଏବଂ ଜି. ବି. ପଟ୍ଟନାୟକ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ]

ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିନିୟମ, 1894:

କ୍ଷତିପୂରଣ— ନିମ୍ନ ନ୍ୟାୟାଳୟମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବର୍ଦ୍ଧିତ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ— ଦର୍ଶାଯାଇଛି : ଯେତେବେଳେ ବୃହତ ପରିମାଣର ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଏ, ସେତେବେଳେ କୌଣସି ଇଚ୍ଛୁକ କ୍ରେତା ବର୍ଗଫୁଟ ଆଧାରରେ ଜମି କିଣିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ– ତେଣୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ବୃଦ୍ଧି କରିବାରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଭୁଲ କରିଥିଲେ ।

ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ଅଧିକାରିତା : ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 13268/1996 ।

ଏଫ୍.ଏ.ସଂଖ୍ୟା 241/1988 ରେ ବମ୍ବେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର 30/31.7.92 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଏସ୍. ଭି. ଦେଶପାଣ୍ଡେ ।

ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଭି.ଏ. ମୋହତା, ଆର୍.ଏସ୍. ଲମ୍ବାଟ୍ ଏବଂ ଡି.ଏମ୍. ନାରଗୋଲକର ।

ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଆଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ:

ବିଳମ୍ବକୁ କ୍ଷମା କରିଦିଆଯାଇଛି ।

ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

ଉଭୟ ପକ୍ଷର ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତାଙ୍କୁ ଶୁଣାଗଲା ।

ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିନିୟମ,1894 [ସଂକ୍ଷେପରେ, "ଅଧିନିୟମ"] ର ଧାରା 4 [1] ଅନୁଯାୟୀ ଅଧିସୂଚନା, ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ଜାନୁଆରୀ 8,1970 ମସିହାରେ ପ୍ରାୟ 3 ଏକର ପରିମିତ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରିବା ବିଷୟରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା; ଧାରା 41 [1] ଅନୁଯାୟୀ ଅଧିସୂଚନା ଦ୍ୱାରା ଏହାର କିଛି ଅଂଶ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରାଯାଇଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ, ସେପ୍ଟେମ୍ବର 6, 1993 ରେ ଜମିର ଏକ ଅଂଶ ଅଧିଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ଆଉ ଏକ ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା ଯାହାକୁ ଧାରା 48 [1] ଅଧୀନରେ ଅଧିସୂଚନା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରାଯାଇଥିଲା । ଶେଷରେ, ବର୍ତ୍ତମାନ ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ଜମିର ପରିମାଣ 3 ଏକର 33 ଗୁଣ୍ଠ ରହିଛି । ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିକାରୀ ପ୍ରତି ବର୍ଗଫୁଟ ପିଛା ବଜାର ମୂଲ୍ୟ

0.36 ଟଙ୍କା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଥିଲେ । ବିଚାରର୍ଥେ ପ୍ରେରଣରେ, ଦେୱାନୀ ବିଚାରପତି ପ୍ରତି ବର୍ଗଫୁଟ ପିଛା ବଜାର ମୂଲ୍ୟକୁ 1 ଟଙ୍କା ବୃଦ୍ଧି କରିଥିଲେ । ବିଚାରାର୍ଥେ ପ୍ରେରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବର୍ଦ୍ଧିତ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ବିରୋଧରେ ଅପିଲକାରୀମାନେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ମାମଲାକୁ ଆପତ୍ତି କରିନାହାଁନ୍ତି । ଦାବିଦାରମାନଙ୍କ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅପିଲରେ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 241/88 ରେ ଜୁଲାଇ30/31,1992 ରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଆକ୍ଷେପିତ ରାୟ ଦ୍ୱାରା ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧିସୂଚନା ଅଧୀନରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଜମି ପାଇଁ ପ୍ରତି ବର୍ଗଫୁଟ ପିଛା କ୍ଷତିପୂରଣ ବାବଦକୁ 1.30 ଟଙ୍କାକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିଥିଲେ । ତେଣୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ଏହି ଅପିଲ ।

ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିକାରୀ ତାଙ୍କ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟରେ ଜମିର ଅବସ୍ଥିତି ଏବଂ ସମ୍ଭାବ୍ୟତାକୁ ଏହିପରି ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି:

> "ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଉଥିବା ଜମି ଦିଗ୍ରାସର ମହାନଗର ନିଗମର ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ରହିଛି । ଦିଗ୍ରାସ ଏକ ଚାପଗ୍ରସ୍ତ ଓ ବାଣିଜ୍ୟିକ ସହର ଅଟେ । ପୂର୍ବରୁ ଏହା ଏକ ପ୍ରସିଦ୍ଧ କପା ବଜାର ଥିଲା । ଏହି ଜମି ଦିଗ୍ରାସ-ମନୋରା ଜିଲ୍ଲା ମୁଖ୍ୟ ରାସ୍ତାରେ ପଡ଼ିଥାଏ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଦରୱା-ପୁସାଦ ରୋଡ ନିକଟରେ ରହିଛି । ମାର୍କେଟ ୟାର୍ଡ, ଗୋଦାମ ଏବଂ ଏ.ପି.ଏମ୍.ସି. ର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଡିଗ୍ରାସ୍, କେବଳ ସହରର ଆବାଦି ନିକଟରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଏହି ଜାଗାର ପଶ୍ଚିମ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଶାସ୍ତ୍ରୀ ନଗରର ଏକ ନୂତନ ଅଞ୍ଚଳ ଅବସ୍ଥିତ ଅଟେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ଜମି ଆଖପାଖରେ କୋଠା ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଚାଲିଛି । ଏହା ଏକ ଯୋଜନାଭୁକ୍ତ ଏବଂ ସମତଳ ଭୂମି । ଦିଗ୍ରାସ ସମବାୟ ସମିତିର ଓଟାଇ କାରଖାନା ମଧ୍ୟ ଏହି ଜମି ନିକଟରେ ରହିଛି । ପୂର୍ବରୁ ଥିବା କପା ବଜାର ଏହି ଜମିକୁ ଲାଗି ରହିଛି । ଶସ୍ୟ ବଜାରର ବାହ୍ୟ ଘର ମଧ୍ୟ ଏହି ଜମିକୁ ଲାଗି ରହିଛି । ଏହି ଜମିର ପୂର୍ବ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଡି.ୱାଇ.କେ.ଏସ୍. ସମବାୟ ସମିତିର ଆବାସିକ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ମଧ୍ୟ କରାଯାଇଛି । ନାଜୁଲ ନଥିରେ ପ୍ଲଟ ସଂଖ୍ୟା, ଫର୍ଦ୍ଦ ସଂଖ୍ୟା, ଦିଆଯାଇଥିବାରୁ ଏହି ଜମିକୁ ଅଣ କୃଷି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରାଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ ଉପରୋକ୍ତ ବର୍ଣ୍ଣନାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଏହି ଜମିର ଅଣ-କୃଷି ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ଥିଲା ।"

ବିଚାରର୍ଥେ ପ୍ରେରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହାକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରିଥିଲେ । ଦାବିଦାରମାନେ ବିକ୍ରୟ ଦଲିଲ, ଇଏକ୍ସ. 43, 40 ଏବଂ 61 ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥିଲେ । ଇଏକ୍ସ 43, ଜାନୁଆରୀ 8, 1970ରେ ସମ୍ପାଦିତ ବିକ୍ରୟ ଦଲିଲ, ପ୍ରତି ଏକର 4000 ଟଙ୍କା ହାରରେ ବିକ୍ରୟ ହୋଇଥିବା 4 ଏକର ଜମି ସହିତ ଜଡ଼ିତ । ସେହି ଦିନ ହିଁ ଅଧିସୂଚନା ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା । ଇଏକ୍ସ 40, ଡିସେମ୍ବର 6, 1970 ରେ 1 ଏକର ଜମିର ବିକ୍ରୟ କାରବାର ସହିତ ଜଡ଼ିତ, ତା'ପରେ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ପରେ 15,000 ଟଙ୍କାରେ ବିକ୍ରି ହୋଇଥିଲା । ଇଏକ୍ସ. 61, 27 ଅଗଷ୍ଟ, 1971 ତାରିଖର ଅଟେ, ଯାହା ଅଧୀନରେ 3 ଏକର 33 ଗୁଣ୍ଠ ଜମି 61,501 ଟଙ୍କାରେ ବିକ୍ରି ହୋଇଥିଲା, ଯାହା ପ୍ରତି ଏକର 16,000 ଟଙ୍କା ଏବଂ ଅତ୍ୟଧିକ ମୂଲ୍ୟରେ ପରିଗଣିତ ହୋଇଥିଲା । ତେଣୁ, ନିମ୍ନ ନ୍ୟାୟାଳୟଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତି ବର୍ଗଫୁଟ ପ୍ରତି 1 ଟଙ୍କା ଏବଂ ଏଥିରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ବର୍ଗଫୁଟ ପିଛା 1.30 ଟଙ୍କା ଏବଂ 1.70 ଟଙ୍କା କ୍ଷତିପୂରଣ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ଯଥାର୍ଥ ନଥିଲେ ।

ଏହା ଏବେ ସ୍ଥିରୀକୃତ ଆଇନଗତ ସ୍ଥିତି ଯେ, ଯେତେବେଳେ ମାର୍କେଟ ୟାର୍ଡ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ବହୁ ପରିମାଣର ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଉଥିଲା, ସେତେବେଳେ କୌଣସି ଇଚ୍ଛୁକ କ୍ରେତା ବର୍ଗଫୁଟ ଆଧାରରେ ଜମି କିଣିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବେ ନାହିଁ । ତେଣୁ, ନିମ୍ନ ନ୍ୟାୟାଳୟଗୁଡ଼ିକ ଯେଉଁ ନୀତି ଉପରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଥିଲେ, ତାହା ଆଇନର ସ୍ପଷ୍ଟ ତ୍ରୁଟି ପାଇଁ ବ୍ୟର୍ଥ ହୋଇଛି । ତଥାପି, ଅପିଲକାରୀମାନେ ବିଚାରର୍ଥେ ପ୍ରେରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟକୁ ଆପତ୍ତି କରିନଥିଲେ ଯାହା ସେମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ଯୁକ୍ତିସିଦ୍ଧତା ଅନୁମାନ ମଧ୍ୟ ବିଚାରାର୍ଥେ ପ୍ରେରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଇଥିବା ପରିମାଣଠାରୁ ଅଧିକ ହେବ ନାହିଁ, ଯଦିଓ ବର୍ଗଫୁଟ ଆଧାରରେ ଭୁଲ ଭାବରେ କରାଯାଇଛି । ତେଣୁ, ପ୍ରଥମ ଅଧିସୂଚନା ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରତି ବର୍ଗଫୁଟ ପିଛା କ୍ଷତିପୂରଣ 1.30 ଟଙ୍କା ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧିସୂଚନା ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରତି ବର୍ଗଫୁଟ ପିଛା 1.70 ଟଙ୍କାକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିବାରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଭୁଲ କରିଥିଲେ ।

ତେଣୁ ଅପିଲକୁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ରାୟ ଏବଂ ଡିକ୍ରିକୁ ରଦ୍ଦ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ବିଚାରାର୍ଥେ ପ୍ରେରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ରାୟକୁ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ରୂପ ଦିଆଯାଇଥିବାରୁ ପୁନଃସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇଛି । କୌଣସି ଖର୍ଚ୍ଚ ନାହିଁ ।

ଜି. ଏନ୍.   ଅପିଲକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଗଲା ।

<u>ଅସ୍ୱୀକରଣ</u>

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

<u>ଅନୁବାଦିକା</u>

ସଙ୍ଗୀତା ସେନାପତି, ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ।